

MnVayreda, que ja l'usà, escrit *pasturim*, en *Sang Nova* (I, xiii, 90; II, i, 106), si bé en la seva obra pòstuma l'hi imprimiren amb -o-: «Atravessàrem la era, després un *pastorim* d'herba amollegada per la rosada ---», «del Esparver, que a xiuets anava reunint als dispersos 5 del *pastorim* de part damunt dels quintanars» (*Punyalada*, xiv, 227 (178); xviii, 276 (215)). Jo l'he sentit sovint, entorn d'Osona, i n'he copiat la definició que em donà un savi pagès, a Santa Eulàlia de Riuprimer, a propòsit del NL *El Pasturim de la Codina*; a Castellcir em deien que és «una herba prima que el bestiar en menja»; i a Seva em situaren les ruïnes de Valldorïola «en un *pasturimet* que hi ha entremig del Torrent Roig i el de les Planes» (1935-6). No garanteixo que sigui correcta la lectura de «neguna persona de la ciutat o *pastoriu*» en un doc. referent a una *salit* o salzereda vora la SdUrg., a. 1470 (*BABL* xi, 276): potser calia llegir *pastorim*?

Pasquer, mot germà de l'oc. *pasquier*, 'pasturatge', derivat del ll. *PASCUUM* id. En català ha estat sempre ross.: «medietatem *pasuarii*» a. 889, segons l'*InuLC* que en cita sis més dels Ss. x-xi, entre ells «botages et *pasquers*» 1124. També *pas cuer*, *paschuerium*, *paschuer*, en un doc. de 1128 referent a Avalrí (Aspres), Colle. Moreau (vol. LIII). «Si --- tenia més bestiar --- 25 haja-s avenir ab lo senyor del dit casteyl --- si el *pascher* és seu, o ab aquel de qui sia el *pascher*» 1304 (*RLR* vii, 44).

Es tracta sobretot del dret que s'ha de pagar per pasturar-hi; i justament això pot explicar la derivació en -ARIUM, empeltada en el tronc de *PASCUUM* (que ja era 'pasturatge' de per si): «serà franch de pagar lo *pascher*» 1309 (*RLR* viii, 62, i *InuLC*). «Pusquen los bous ---, que tenran ad ús o servei del dit molí, péxer, metre, tener e *pasturar* en les pastures del Sr. Rey, sens prestació de *pascher*» 1323 (*RLR* xxxii, 428). Molt repetit en el *Cartoral* de Vilafranca de Conflent: «in omnibus locis que sunt --- de dominio nostro --- faciatis ibi curtalles vestros, francos, liberos et sine *pascherio*», en la carta de població de Vilafranca, a. 1242 (*Cartoral*, 4r^o); i, en la versió cat. de 1324: «fer cortals --- senes *pascher*» (f° 5v, 7r^o). Però després s'aplicà també als pasturatges mateixos, com veiem encara en docs. de 1525 del *Llibre Roig* de Prats de Molló: «los térmens e dechs reals, ab los térmens dels *pasquers* de la present vila» (f° 86), «la serra dels finestrals ---, in qua terminat cum termino et *pasquer* regio --- dels Finestrals» (24r). Avui *pasquers* i *pasquere*ts es troba encara molt sobretot a l'Alta Cerdanya i vessants canigones, però tirant cap a topònim. 45

Hi ha, però, encara consciència del valor semàntic, i no està extingit l'ús apellatiu: de l'indret dit *La Devesa* m'explicaven a Corsaví que «és un *pasché*» (1959); el pastor capcinès que m'informà damunt Font-rabiosa, assenyaland-me el límit amb l'Arieja, de la partida dita *La Collada*, m'explicava que «tot és *pasché*». I AntCayrol defineix «*pasquer*: pastiu» en les seves *Contalles Cerdanes* (56).

DERIV.: +*Pasquerat* o +*apasquerat* 'aquell a qui el rei ha assignat una porció del seu terme de pastura': 60

«qüestions que-s següen ab --- los *apesquerats* en los *pasquers* reals de la present vall; que, no contents dels *pasquers* e térmens reals, intren a *depéxer* e pasturar los *pasquers* dels térmens de Prats de Molló --- pretenent dits *pesquerats* són en lo terme del Rey» 1525 (*Llibre Roig*, f° 3r^o i v^o). Cf. alguns rastres gall. i moss. de *PASCUUM*, en *DECH* iv, 332a43-54.

Empastrar a la Bisbal d'Emp. definit «adobar la terra colgant-hi *past* o *herba*» (*BDLC* vii, 14).

+*Depéixer*, rar en cat. (només en el ja citat doc. vallespirenc de 1525) = oc. ant. *depâisser* «pâitre, faire pâitre, dévorer».

Repéixer, canviat en *repeixar* avui en ross., potser no és un mer calc del fr. *repâitre*, fr. ant. *repast* 'àpat', avui reduït a *repas* (en tot cas hauria de ser ja antic). AntCayrol usa *repeixar-se* per 'atipar-se' (*Contalles Cerd.*, 71), i Saisset usà *repeixada* per 'festí, menjada': «te les podes guardar les teues *repeixades*: / ja ne tinc lo disgust [fàstic, oi', fr. *dégoût*] abans d'haver tastat!» (*Catal. d. R.*, 224, 253). D'aquí *repaixaire* 'el qui va a fer una menjada o xondana': a Caixàs m'explicaven «hi vénen força *řapšářras* en aquesta font» (que tot seguit aclarien, més afrancesadament, «s'hi fan de boniques *repasades*») (1960). Sobretot el derivat *repeix*, que a Conflent i la Pna. del Ross. es torna en singular *řapšéj*, segons la norma dialectològica, però en plural resta *řapšéus*: «els hi dónes bon *řapšéj*», «els hi donen que dos *řapšéus*», Ralleu; «vaig haver de donar un *řapšéj* al type del Cadastre ---» Llar; «avui mos dixarem el *řapšéj* del Migdia» Salses (1960); «per principiar lo *repej*, / a perolats porten la sopa», Saisset (*Perpiny.*, 28). Però també se sent a l'Alta Cerdanya i Vallespir, on -ix es manté: un *řapšéj* sento a Eina; «els pastors feien junts el *řapšéj* a la Font de la Gallors» 35 Corsaví (1959).

En canvi cal reconèixer, i no hi ha dubte, que *repàs*, en aquest sentit, és un francesisme: certament inadmissible (veg. *APAT*); encara que a l'Alt Pallars ha pres cert arrelament popular en el sentit del dinar de funerals (Farrera) o del que fan per celebrar la matança del porc (Àreu).

Pàbul [-lo, Bely.], pres del ll. *pabulum* 'aliment', derivat del radical de *pas cere*.

1 M'hi invitaven també fets lingüístics que potser s'hi relacionen, especialment el port. ant. *pastor* «criança, menino, mancebo», comentat per Carolina Michaëlis (poemes de l'*Ama*, tercer quart S. XIII, *ZRPh.* xx, p. 68 tir. a p.), i Rodr. Lapa, que n'aplega deu testimonis en les seves *Cançigas d'Escarnho* (gloss., p. 727); sovint adjectiu, xu foi, sen eiso, ome tan *pastor*, / e led' e ligeiro cavalgador», *C. Esc.*, 91.2; doncs, 'inexpert, jovenet frívol'; o, com a femení, «vi-lhes criar, / per bõa fé, mui fremosas *pastores*» 'donzelles, xicotes', 249.14; *pastor* prengué també el sentit de 'pagès' o 'jove pagès' (*DECH*, s. v., nota 3) i cf. l'argentí gauchesco *pastorear* «cor-tejar» (ibid., 332a15). D'altra banda la famosa frase francesa «l'heure du *berger*», de la literatura galant dels Ss. xvii i ss., amb referència a situacions amoroses que ja rellisquen... No recordo si en els co-